

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

BULETIN DE CONJUNCTURĂ

Anul VIII nr.85

Ianuarie 2005

Cuprins

<i>Tendințe generale</i>	- Evoluția principalilor indicatori în luna ianuarie 2005.....	2
<i>Evoluția producției</i>	- Trend crescător al producției în industrie	3
<i>Stocuri</i>	- Creșterea stocurilor de produse finite; îmbunătățirea aprovizionării cu materii prime	6
<i>Factori care limitează producția</i>	- Evoluția cursului de schimb – principalul factor de frânare a producției	7
<i>Utilizarea forței de muncă</i>	- Restrângerea numărului de salariați	8
<i>Prețuri de producție</i>	- Evoluție ascendentă a prețurilor de producție.....	9
<i>Investiții</i>	- Estimări pozitive privind activitatea de investiții	10
<i>Profitabilitate</i>	- Îmbunătățirea ratei profitabilității.....	11
<i>Secțiune grafică – evoluții sectoriale</i>		12
<i>Precizări metodologice</i>		16

Evoluția principalilor indicatori în luna ianuarie 2005

În luna ianuarie, rezultatele sondajului de conjunctură efectuat în rândul întreprinderilor din industrie și construcții indică o evoluție favorabilă a activității economice.

Producția se va plasa în continuare pe o un trend ascendent, fiind posibilă o accelerare de ritm, în condițiile majorării de 1,8 ori a soldului conjunctural¹ (+32 la sută). Menținerea unei bune corelări între programul de producție și dotările existente este indicată, pe de o parte, de procentul semnificativ al respondenților care dispun de capacități suficiente (88 la sută), iar pe de altă parte, de gradul ridicat de utilizare a capacităților de producție (81 la sută).

Stocurile de produse finite vor înregistra o posibilă întrerupere a tendinței descendente (sold conjunctural: +7 la sută, față de -10 la sută în luna decembrie). Procesul de aprovizionare cu materii prime se va îmbunătăți în continuare, fapt sugerat de ponderea în creștere a estimărilor care indică o dimensiune normală a stocurilor (94 la sută) și de menținerea soldului conjunctural la un nivel apropiat de zero.

Pentru prima oară în ultimele 12 luni, evoluția cursului de schimb reprezintă factorul cel mai frecvent indicat drept principal element de frânare a producției (în opinia a 33 la sută dintre managerii intervievați). Pe pozițiile următoare se situează cererea insuficientă, blocajul financiar, nivelul dobânzilor bancare și, în măsură tot mai mică, lipsa materiilor prime.

Piața muncii va cunoaște o nouă restrângere a personalului angajat, cu o posibilă atenuare de ritm, sugerată de diminuarea de 2,6 ori a soldului conjunctural (-10 la sută). 73 la sută dintre participanții la sondaj nu vor opera modificări de personal.

În luna ianuarie, dinamica prețurilor de producție va înregistra o posibilă accelerare în condițiile majorării soldului conjunctural pozitiv (16 la sută față de 6 la sută). Aproape 80 la sută dintre respondenți estimează o stabilitate a prețurilor.

Volumul investițiilor se va situa în continuare pe o traiectorie ascendentă. Reducerea substanțială a soldului conjunctural (de la +41 la sută la +17 la sută) sugerează însă o posibilă decelerare a acumulărilor de capital. Activitatea întreprinderilor investigate va consemna o evoluție favorabilă și în privința profitabilității (sold conjunctural: +11 la sută, în creștere față de luna decembrie).

¹ Exprimă tendința indicatorului și se calculează ca diferență între ponderea opiniilor favorabile și cea a opiniilor nefavorabile.

Trend crescător al producției în industrie

În luna ianuarie 2005, portofoliul total al comenzilor se va plasa în continuare pe un trend ascendent (sold al opiniilor +23 la sută). Comparativ cu luna precedentă, ponderea estimărilor pozitive s-a ridicat la 39 la sută (+5 puncte procentuale), iar cea a răspunsurilor negative la 17 la sută (+2 puncte procentuale).

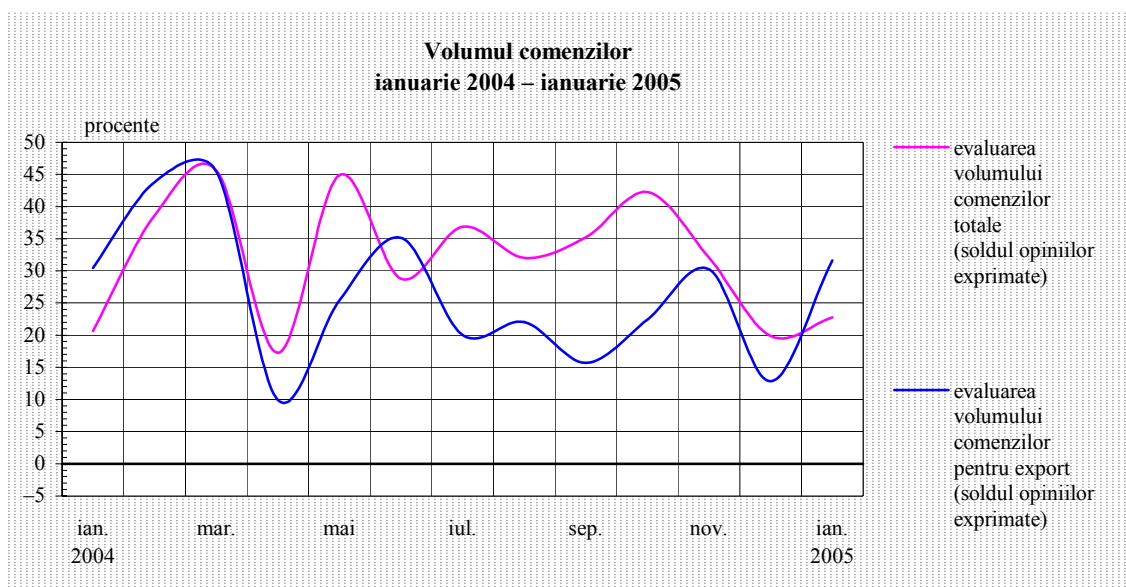
Evoluții	Dec. 2004	Ian. 2005
Producția	↗	↗
Comenzi noi - total, din care:	↗	↗
Comenzi noi pentru export	↗	↗
Gradul de utilizare a capacităților de producție	80%	81%

În structură, majorări ale volumului de comenzi sunt anticipate îndeosebi în ramurile: mijloace ale tehnicii de calcul și de birou, echipamente, aparate de radio și televiziune, aparatură și instrumente medicale, de precizie, optică și ceasornicărie; metalurgie, construcții metalice și produse din metal; chimie, prelucrarea cauciucului și a maselor plastice (solduri conjuncturale cuprinse între +53 și +100 la sută). Cu restrângeri ale portofoliului total de comenzi se vor confrunta mai ales ramurile: edituri, poligrafie și reproducerea înregistrărilor pe suporturi; mijloace de transport; industria materialelor de construcții, a sticlei și porțelanului (soldurile variază între -42 și -93 la sută).

Dinamica volumului de comenzi pentru export va consemna o posibilă accelerare, fapt sugerat de majorarea de 2,5 ori a soldului pozitiv al opiniilor (+32 la sută). Acest rezultat a fost determinat atât de creșterea ponderii răspunsurilor favorabile (37 la sută), cât și de reducerea la jumătate a celei aferente estimărilor negative, comparativ cu luna decembrie 2004.

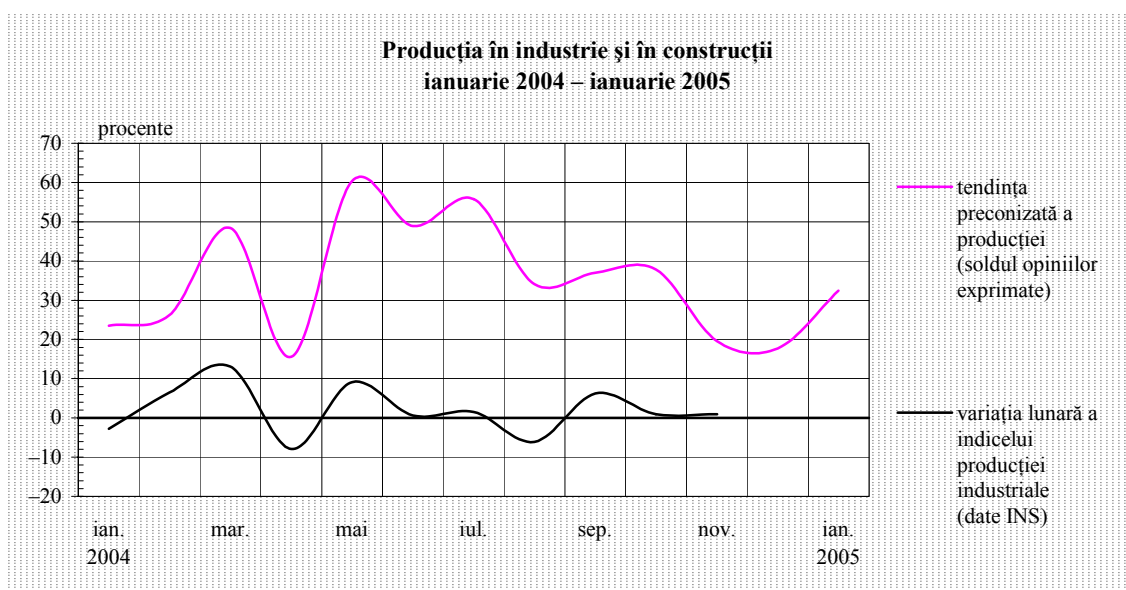
Activitățile cu cele mai probabile majorări ale portofoliului de comenzi, enumerate anterior, vor cunoaște și creșteri ale cererii la export, acestor ramuri adăugându-li-se industria mijloacelor de transport și industria extractivă (solduri pozitive de 53 până la 100 la sută). Pentru industria alimentară se preconizează o restrângere a comenzilor la extern (sold conjunctural: -33 la sută).

*Creșterea
portofoliului
de comenzi*

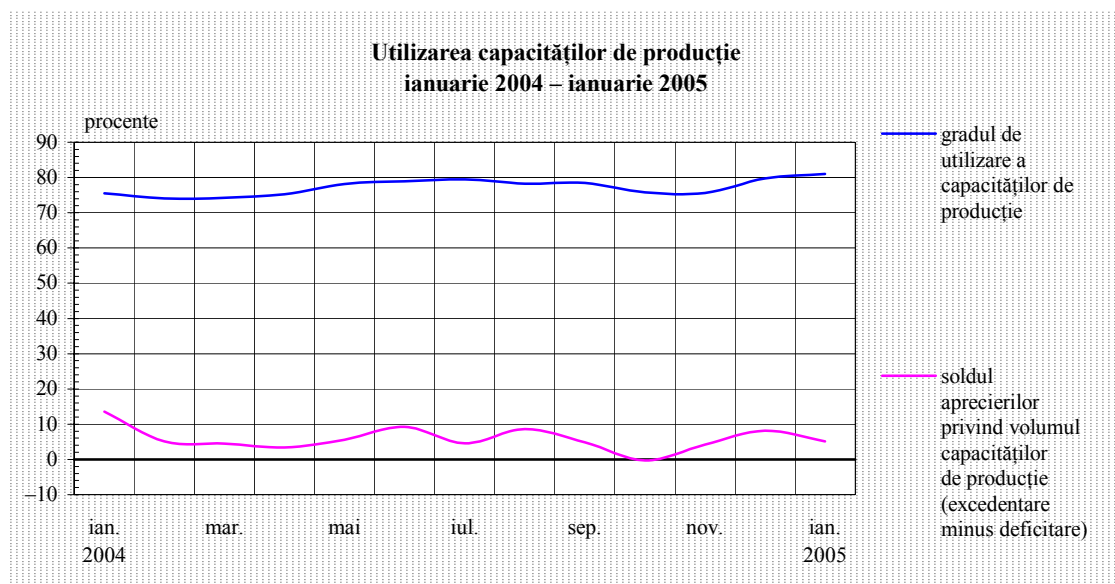
Producția se va plasa în continuare pe un trend ascendent, fiind posibilă chiar o intensificare a dinamicii, având în vedere majorarea cu 15 puncte procentuale a soldului conjunctural (+32 la sută). Peste 55 la sută dintre respondenți estimează o majorare a producției, în timp ce 23 la sută prevăd o restrângere (ambele ponderi fiind în creștere față de luna decembrie, cu 21 și respectiv 6 puncte procentuale).

*Posibilă
accelerare a
ritmului
producției*

O evoluție favorabilă a producției este anticipată în principal în industria de mijloace ale tehnicii de calcul și de birou, echipamente, aparate de radio și televiziune, aparatură și instrumente medicale, de precizie, optică și ceasornicărie; industria metalurgică, a construcțiilor metalice și a produselor din metal; industria mijloacelor de transport; industria chimică, a prelucrării cauciucului și a maselor plastice (soldurile pozitive variază între 62 și 100 la sută). O producție inferioară lunii decembrie este estimată mai ales în ramurile: edituri, poligrafie și reproducerea înregistrărilor pe suport; industria materialelor de construcții, a sticlei și porțelanului; industria extractivă (solduri conjuncturale cuprinse între -37 și -97 la sută).

Gradul mediu de utilizare a capacităților de producție se va majora cu încă un punct procentual (81 la sută). Performanțele cele mai semnificative se prevăd în ramurile: metalurgie, construcții metalice și produse din metal; industria textilă, confecții, pielărie și încălțăminte; industria chimică, a prelucrării cauciucului și a maselor plastice; edituri, poligrafie și reproducerea înregistrărilor pe suporturi (procente de 85 până la 89 la sută).

Grad satisfăcător de utilizare a capacităților de producție

În luna ianuarie, numărul managerilor care dispun de capacități de producție suficiente se menține constant (88 la sută din totalul respondenților). Reducerea cu 1 punct procentual a ponderii opiniilor care indică un nivel excedentar și creșterea cu 2 puncte procentuale a celei aferente răspunsurilor de tip *insuficient* s-au reflectat în diminuarea soldului conjunctural (+5 la sută).

Cele mai bune rezultate în privința corelării programului de producție cu capacitățile existente sunt preconizate în principal în ramurile: mijloace ale tehnicii de calcul și de birou, echipamente, aparate de radio și televiziune, aparatură și instrumente medicale, de precizie, optică și ceasornicărie; edituri, poligrafie și reproducerea înregistrărilor pe suporturi; metalurgie, construcții metalice și produse din metal; industria extractivă (98 până la 100 la sută dintre managerii intervievați indicând capacități suficiente). Dotări excedentare vor fi înregistrate mai ales în industria materialelor de construcții, a sticlei și porțelanului; industria de mașini și echipamente, echipamente și aparate electrice; producția, transportul și distribuția energiei, gazelor și apei calde (solduri pozitive cuprinse între 22 și 33 la sută). Capacități insuficiente sunt anticipate numai în industria de prelucrare a petrolului, cocsificare a cărbunelui și tratarea combustibililor nucleari (sold conjunctural: -18 la sută).

Stocuri

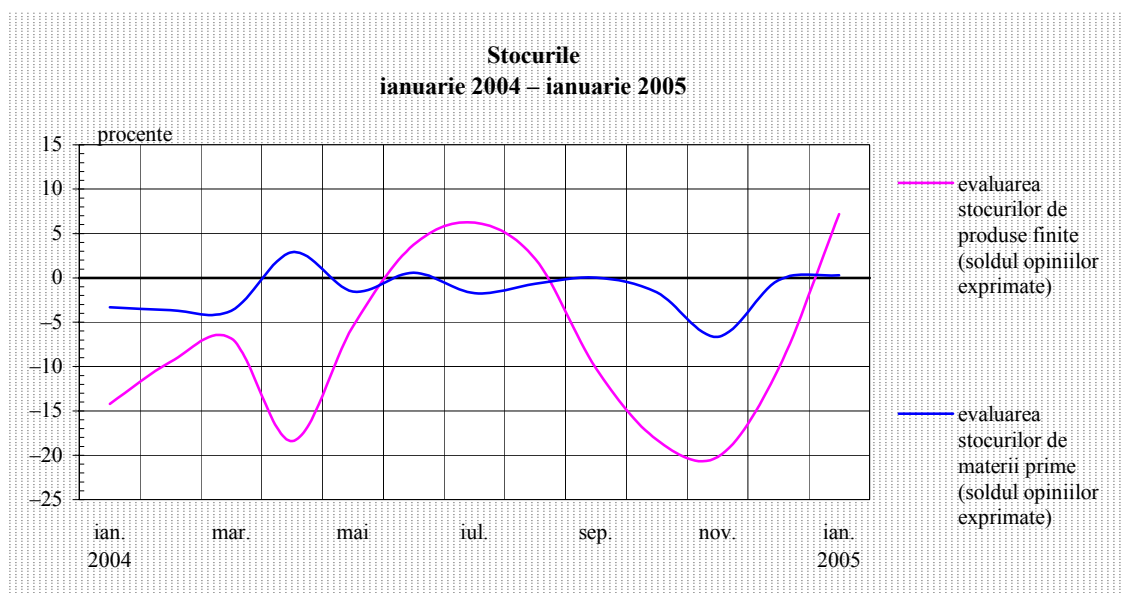
Creșterea stocurilor de produse finite; îmbunătățirea aprovizionării cu materii prime

După patru luni de continuă absorbție a stocurilor de produse finite, luna ianuarie va consemna o posibilă creștere a acestora. Valoarea pozitivă a soldului conjunctural (7 la sută, față de -10 la sută în decembrie) a rezultat atât în urma creșterii ponderii răspunsurilor care semnaleză acumulări (cu 9 puncte procentuale; 20 la sută), cât și a diminuării celei aferente opiniilor privind scăderea de stocuri (cu 8 puncte procentuale; 13 la sută).

Evoluții	Dec. 2004	Ian. 2005
Stocurile de produse finite	↘	↗
Stocurile de materii prime	↘	↗

Stocuri de produse finite se vor acumula îndeosebi în industria mijloacelor de transport; producția, transportul și distribuția energiei, gazelor și apei calde; industria extractivă; prelucrarea petrolului, cocsificarea cărbunelui și tratarea combustibililor nucleari (solduri pozitive cuprinse între 32 și 47 la sută). Procesul de absorbție a stocurilor va fi mai evident în producția de mijloace ale tehnicii de calcul și de birou, echipamente, aparate de radio și televiziune, aparatură și instrumente medicale, de precizie, optică și ceasornicărie; industria chimică, a prelucrării cauciucului și a maselor plastice; industria de prelucrare a lemnului, celuloză, hârtie și mobilier; industria textilă, de confecții, pielărie și încălțăminte (soldurile conjuncturale variază între -21 și -68 la sută).

Creștere a stocurilor de produse finite

Luna ianuarie va marca îmbunătățirea în continuare a procesului de aprovizionare cu materii prime. Pe seama scăderii cu câte un punct procentual a proporției variantelor extreme de răspuns (*peste normal* și *sub normal*), 94 la sută dintre managerii intervievați estimează un nivel normal al stocurilor. Soldul opiniilor se menține la o valoare apropiată de zero (ușor pozitivă).

Probleme generate de insuficiența materiilor prime sunt anticipate îndeosebi în industria textilă, de confecții, pielărie și încălțăminte și în sectorul construcțiilor (solduri conjuncturale de -15 și respectiv -7 la sută), în timp ce stocuri peste cota normală se vor înregistra cel mai probabil în industria de mijloace ale tehnicii de calcul și de birou, echipamente, aparate de radio și televiziune, aparatură și instrumente medicale, de precizie, optică și ceasornicărie (sold al opiniilor: +68 la sută); activitatea de producție, transport și distribuție a energiei, gazelor și apei calde (+18 la sută).

*Factori care
limitează
producția*

Evoluția cursului de schimb - principalul factor de frânare a producției

La nivelul lunii ianuarie, aproximativ o treime din numărul managerilor intervievați apreciază că principalul element de frânare a producției este evoluția cursului de schimb. Influența acestui factor este resimțită mai ales în ramurile: edituri, poligrafie și reproducerea înregistrărilor pe suport; chimie, prelucrarea cauciucului și a maselor plastice; metalurgie, construcții metalice și produse din metal (ponderi cuprinse între 65 și 97 la sută din totalul respondenților).

Cererea insuficientă rămâne un factor important de limitare a activității întreprinderilor din industrie și construcții, potrivit opiniei a 28 la sută dintre participanți. Influența sa nefavorabilă este semnalată în unanimitate de respondenții din ramurile *mijloace ale tehnicii de calcul și aparate radio-TV și edituri*, dar și de jumătate din numărul întreprinderilor aparținând ramurilor *prelucrarea petrolului și cocsificarea cărbunelui și industrie alimentară, a băuturilor și a tutunului*. În sectorul construcțiilor, cererea insuficientă constituie principalul element de perturbare a procesului de producție (potrivit estimărilor a 47 la sută dintre managerii intervievați).

Un impact negativ asupra bunei desfășurări a procesului de producție este exercitat de blocajul financiar (invocat de 15 la sută dintre respondenți – pondere în scădere cu 5 puncte procentuale față de luna precedentă). Acest factor afectează toate întreprinderile din industria mijloacelor tehnicii de calcul și aparate radio-TV, dar și 36 până la 67 la sută dintre agenții economici din ramurile: chimie, prelucrarea cauciucului și a maselor plastice; mașini și echipamente, echipamente și aparate electrice; prelucrarea lemnului, celuloză, hârtie și mobilier. Blocajul financiar își face simțită influența și în sectorul construcțiilor (potrivit estimărilor a 41 la sută dintre managerii intervievați).

În opinia a 11 la sută dintre respondenți, un alt factor de limitare a procesului de producție este nivelul ridicat al dobânzilor bancare. Acțiunea sa este semnalată de jumătate din numărul

întreprinderilor din industria chimică, a cauciucului și a maselor plastice, dar și de aproximativ 26 la sută dintre companiile din industria ușoară și alimentară.

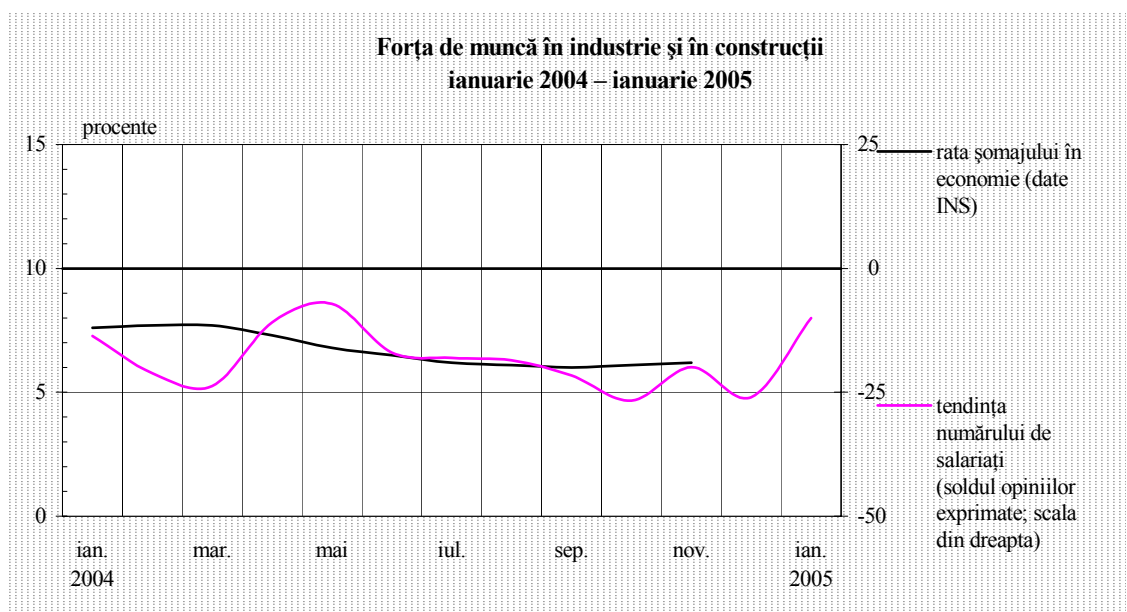
Similar lunii decembrie, insuficiența stocurilor de materii prime este invocată de un număr relativ scăzut de întreprinderi (4 la sută), evoluție previzibilă de altfel în contextul estimărilor pozitive referitoare la procesul de aprovizionare. Dificultăți în această privință sunt preconizate în continuare de 68 la sută dintre producătorii de mijloace ale tehnicii de calcul și de birou, echipamente, aparate de radio și televiziune, aparatură și instrumente medicale, de precizie, optică și ceasornicărie, dar și de 18 la sută dintre companiile de prelucrare a lemnului, celuloză, hârtie și mobilier.

Utilizarea
forței de muncă

Restrângerea numărului de salariați

Luna ianuarie va consemna continuarea tendinței descendente a personalului angajat în industrie și construcții, fiind posibilă o atenuare de ritm. Această evoluție este sugerată de reducerea de 2,6 ori a soldului conjunctural (-10 la sută), determinată, pe de o parte, de creșterea ponderii respondenților care indică noi angajări (cu 7 puncte procentuale; 9 la sută), iar pe de altă parte, de diminuarea ponderii estimărilor privind efectuarea de disponibilizări (cu 9 puncte procentuale; 19 la sută). 73 la sută dintre participanții la sondaj nu vor opera modificări de personal. Cele mai semnificative suplimentări ale numărului de salariați sunt preconizate în ramura producătoare de mijloace de transport (sold al opiniilor: +46 la sută). Reduceri de personal sunt semnalate în principal în ramurile: mijloace ale tehnicii de calcul și de birou, echipamente, aparate de radio și televiziune, aparatură și instrumente medicale, de precizie, optică și ceasornicărie; industria extractivă; industria materialelor de construcții, a sticlei și porțelanului (solduri conjuncturale cuprinse între -62 și -68 la sută).

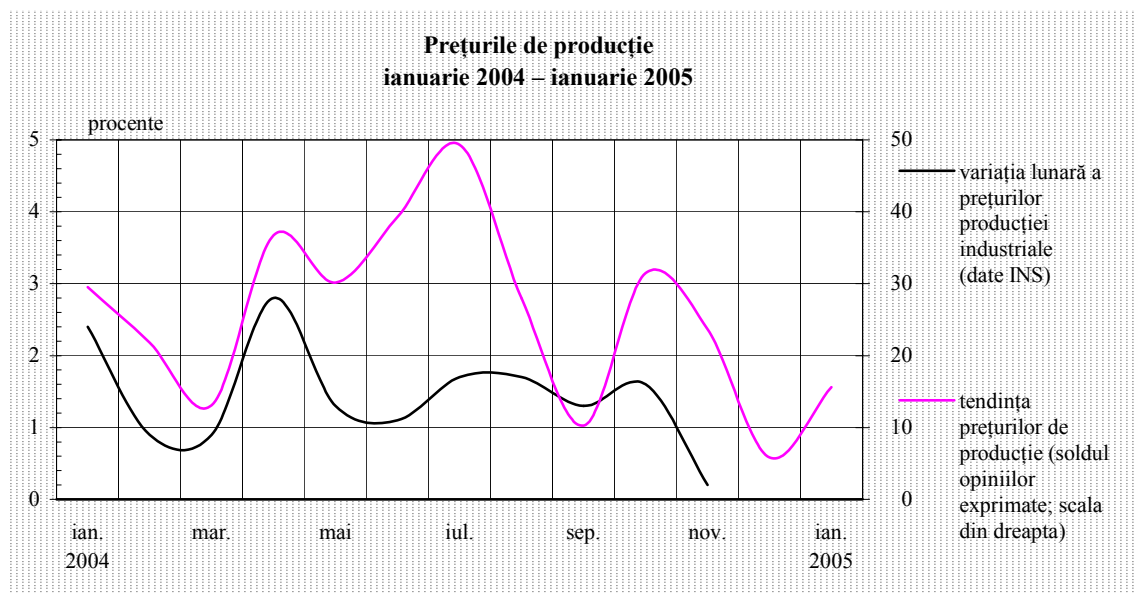
Tendință de
scădere a
personalului
angajat

Evoluție ascendentă a prețurilor de producție

Prețurile de producție se vor înscrie, și în luna ianuarie, pe o traiectorie ascendentă, posibil mai abruptă, în condițiile majorării soldului conjunctural pozitiv (16 la sută comparativ cu 6 la sută în decembrie). Acest rezultat a fost determinat de creșterea ponderii opiniilor de tip *ascendent* (18 la sută), concomitent cu scăderea la mai puțin de un sfert a ponderii anticipațiilor referitoare la reducerea prețurilor (2 la sută). Aproape 80 la sută dintre managerii intervievați nu întrevăd modificări ale prețurilor de producție.

În structură, creșteri de preț sunt preconizate îndeosebi în industria de mijloace ale tehnicii de calcul și de birou, echipamente, aparate de radio și televiziune, aparatură și instrumente medicale, de precizie, optică și ceasornicărie; industria mijloacelor de transport; sectorul construcțiilor (soldurile conjuncturale variază între +39 și +68 la sută). Reduceri se prevăd doar în industria textilă, confecții, pielărie și încălțăminte (sold: -8 la sută) și în industria de prelucrare a lemnului, celuloză, hârtie și mobilier (sold: -4 la sută). Stabilitatea prețurilor este anticipată de toate întreprinderile din ramurile: edituri, poligrafie și reproducerea înregistrărilor pe suporturi; prelucrarea petrolului, cocsificarea cărbunelui și tratarea combustibililor nucleari, dar și de 98 la sută dintre respondenții din sectorul extractiv.

Creștere a
prețurilor de
producție

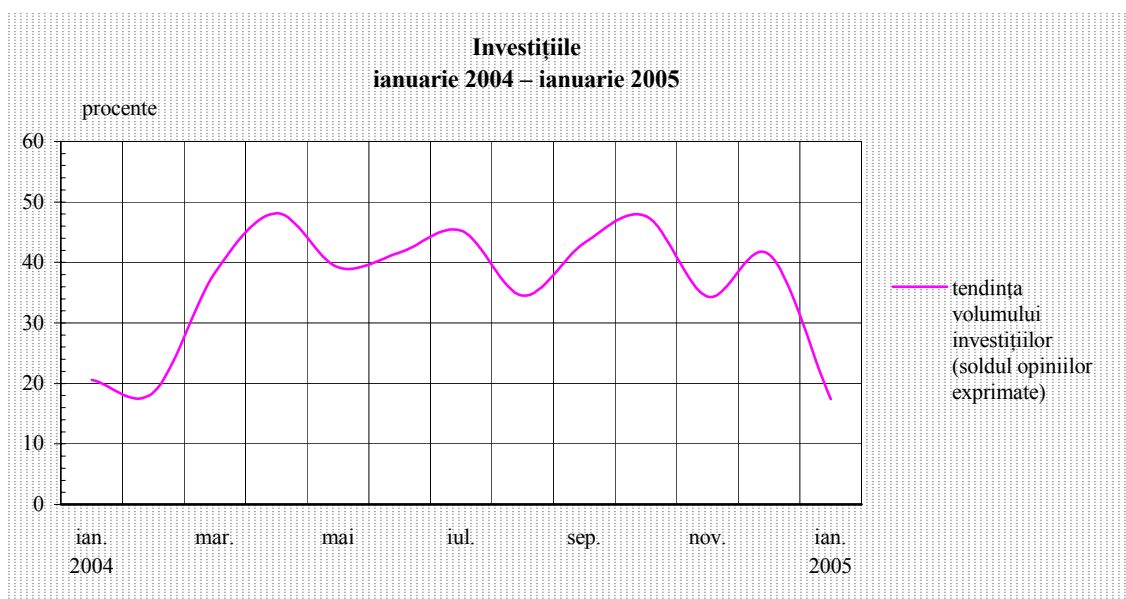
Investiții

Estimări pozitive privind activitatea de investiții

Tendința de extindere a volumului investițiilor va continua în luna ianuarie, însă cu o intensitate posibil inferioară lunii precedente. Această evoluție este sugerată de reducerea semnificativă a soldului conjunctural pozitiv (17 la sută față de 41 la sută), ca urmare a diminuării ponderii răspunsurilor favorabile (cu 18 puncte procentuale; 27 la sută), dar și a majorării celei aferente estimărilor privind restrângerea investițiilor (cu 5 puncte procentuale; 9 la sută). Efortul investițional se va menține neschimbat în opinia a 62 la sută dintre participanții la sondaj.

Extinderea investițiilor este preconizată mai ales în sectorul extractiv și în întreprinderile producătoare de mijloace de transport (solduri conjuncturale de +58 și respectiv +51 la sută). Investiții mai restrânse sunt estimate în industria producătoare de mijloace ale tehnicii de calcul și de birou, echipamente, aparate de radio și televiziune, aparatură și instrumente medicale, de precizie, optică și ceasornicărie (sold conjunctural: -68 la sută).

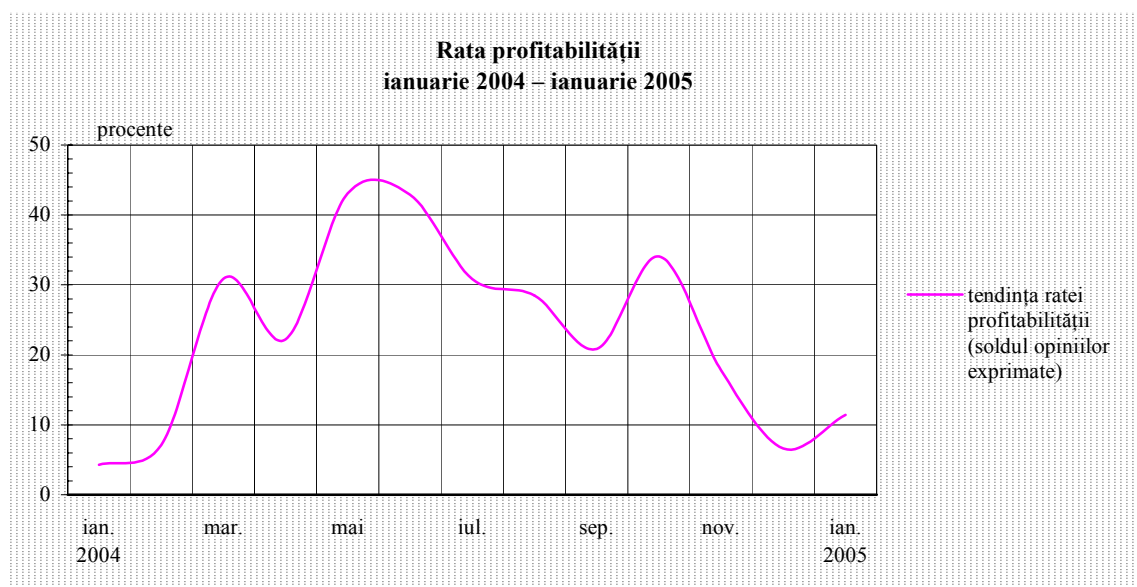
*Extindere a
activității de
investiții*

Îmbunătățirea ratei profitabilității

Anticipațiile pentru luna ianuarie indică noi câștiguri în privința profitabilității întreprinderilor cu activitate industrială și de construcții. Soldul opiniilor (+11 la sută) s-a îmbunătățit cu 5 puncte procentuale față de luna decembrie, ca urmare a creșterii ponderii răspunsurilor favorabile (21 la sută). Un procent de 64 la sută dintre respondenți estimează un nivel constant al ratei profitabilității

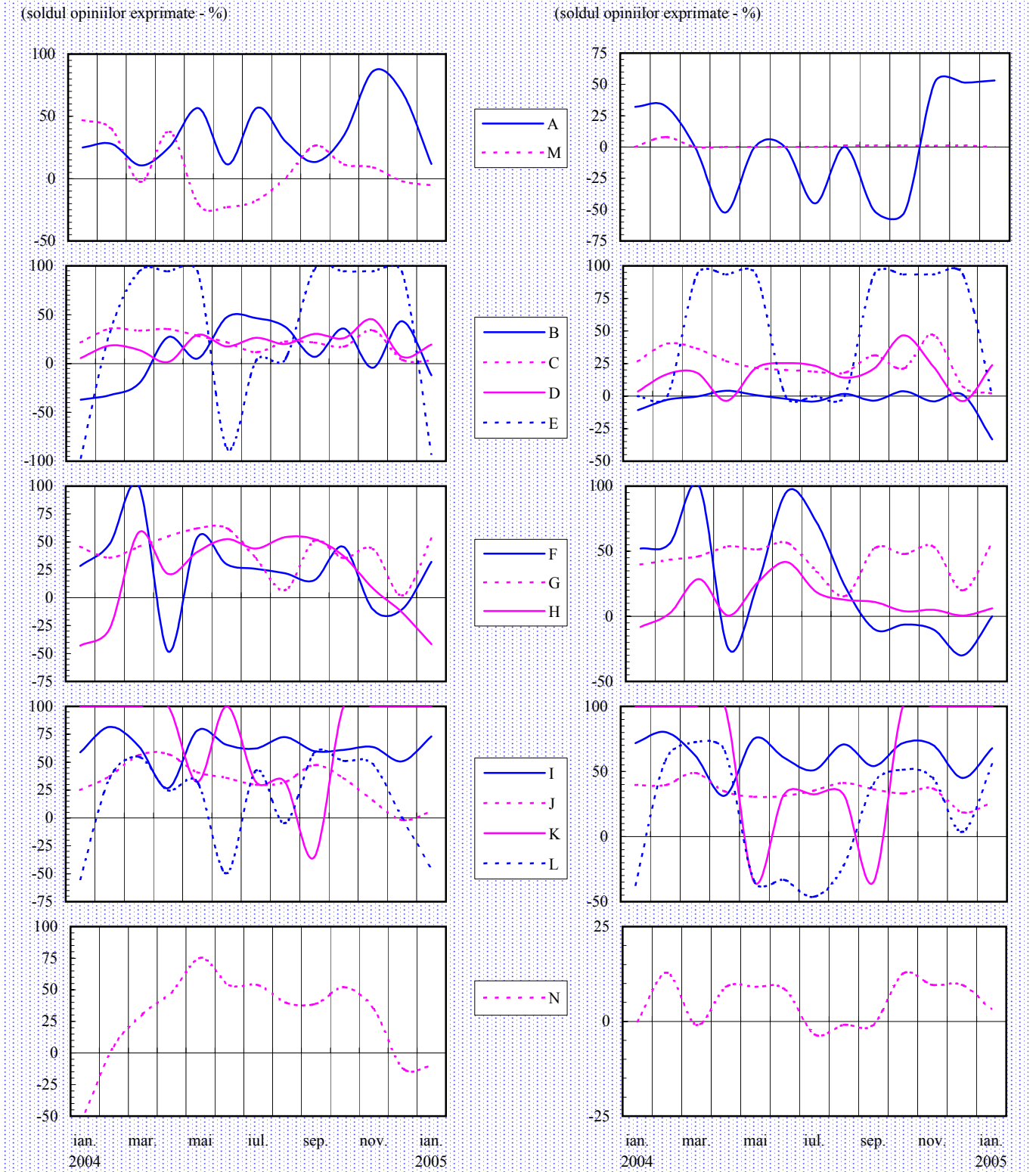
Rezultate pozitive se preconizează mai ales în ramurile: chimie, prelucrarea cauciucului și a maselor plastice; prelucrarea petrolului, cocsificarea cărbunelui și tratarea combustibililor nucleari; producția, transportul și distribuția energiei, gazelor și a apei calde; prelucrarea lemnului, celuloză, hârtie și mobilier (solduri conjuncturale cuprinse între 25 și 63 la sută). O evoluție nefavorabilă a ratei profitabilității este estimată îndeosebi în ramurile: edituri, poligrafie și reproducerea înregistrărilor pe suporturi; mijloace ale tehnicii de calcul și de birou, echipamente, aparate de radio și televiziune, aparatură și instrumente medicale, de precizie, optică și ceasornicărie (solduri conjuncturale de -95 și respectiv -68 la sută).

Ritm pozitiv de creștere a ratei profitabilității

Evaluarea volumului comenzilor totale

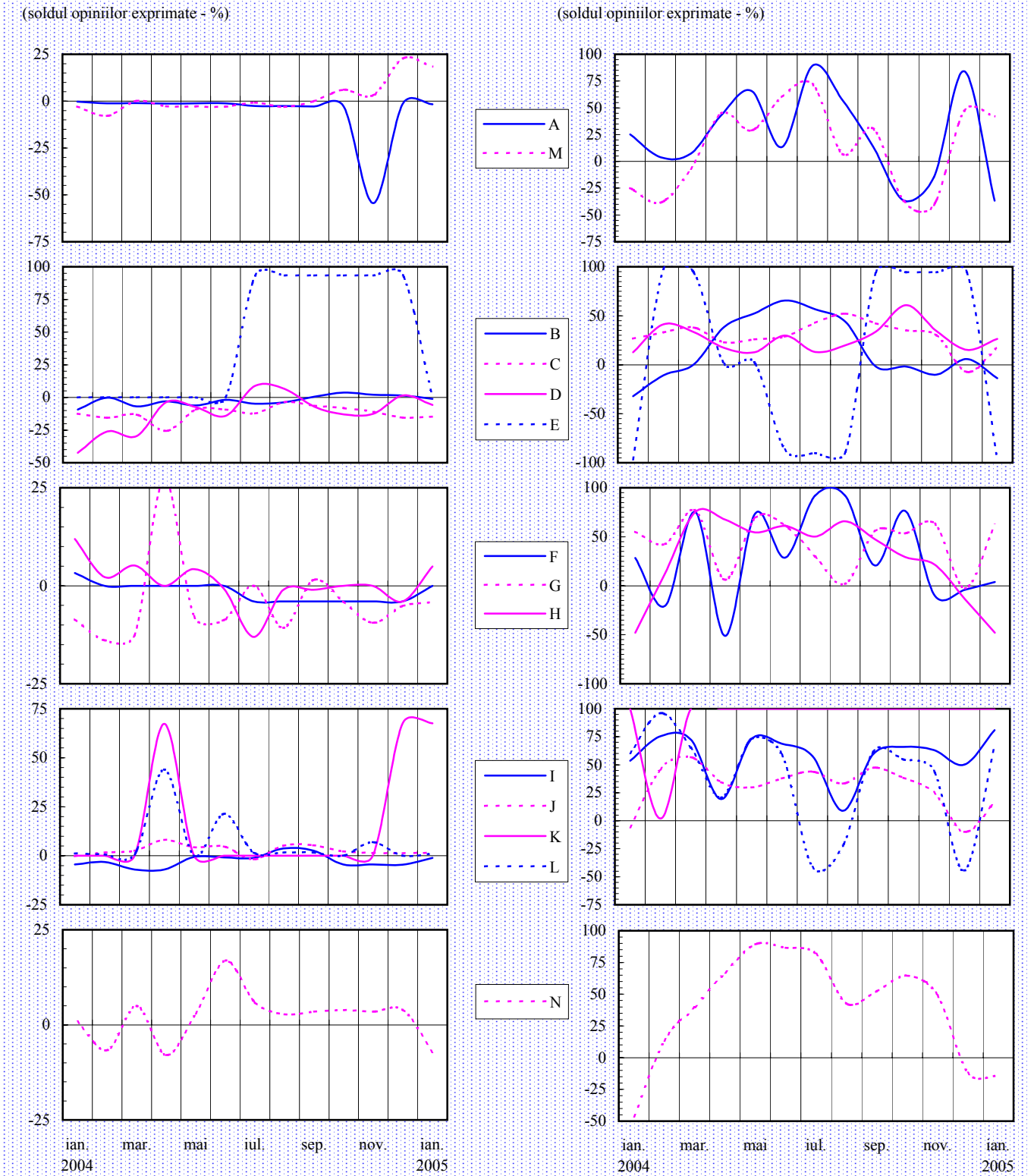
Evaluarea volumului comenzilor pentru export

Notă: Literele care apar în cadrul legendelor corespund diverselor ramuri (vezi pagina 16).

Evaluarea stocurilor de materii prime

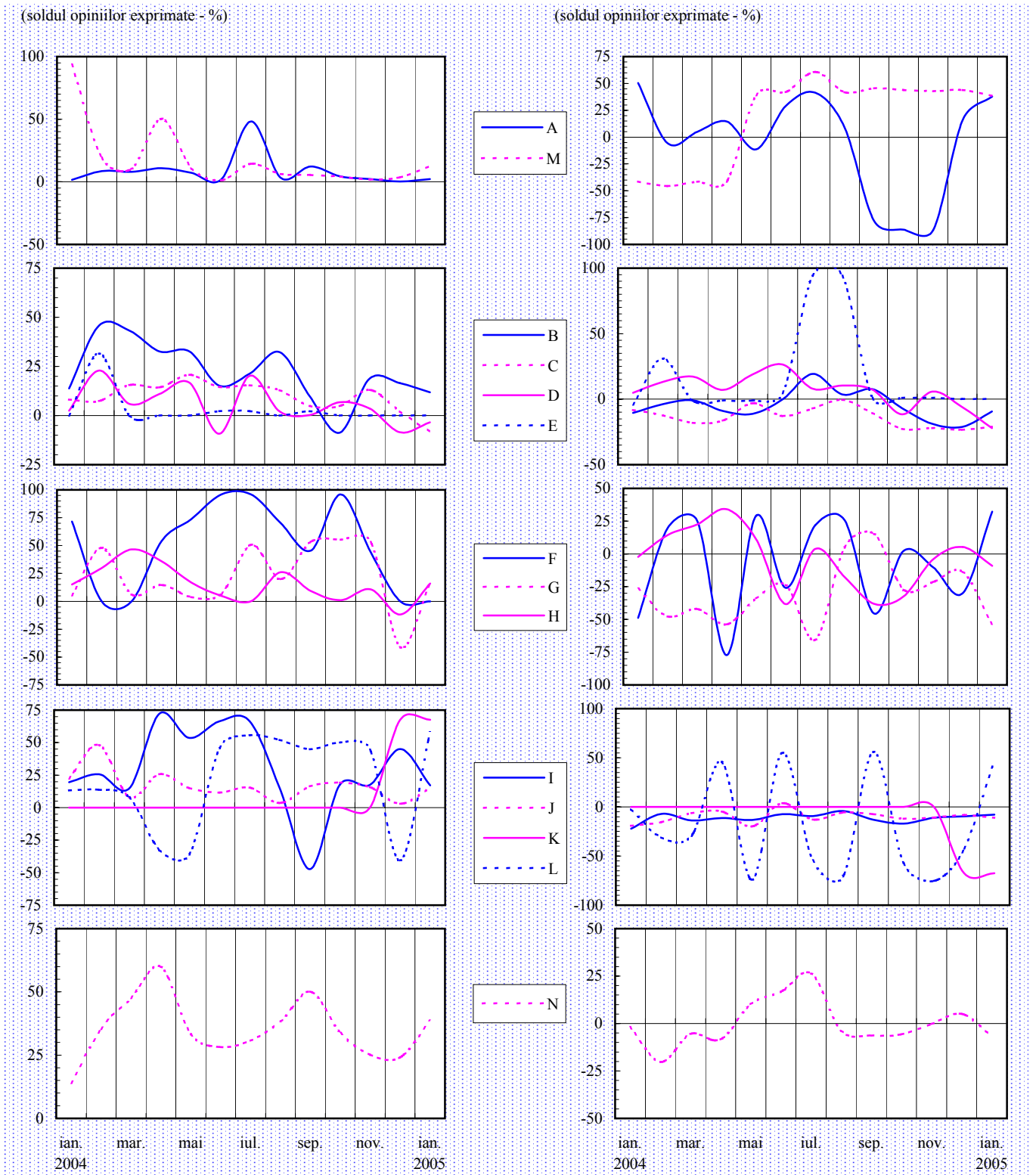
Tendința preconizată a producției

Notă: Literele care apar în cadrul legendelor corespund diverselor ramuri (vezi pagina 16).

Tendința prețurilor de producție

Evaluarea stocurilor de produse finite

Notă: Literele care apar în cadrul legendelor corespund diverselor ramuri (vezi pagina 16).

Evaluarea investițiilor

Evaluarea ratei profitabilității

Notă: Literele care apar în cadrul legendelor corespund diverselor ramuri (vezi pagina 16).

Precizări metodologice

Sondajul de conjunctură se desfășoară cu sprijinul sucursalelor Băncii Naționale a României și cuprinde un eșantion național de peste 380 unități industriale și de construcții, selectate astfel încât să fie reprezentative pentru economia județelor și, de preferință, să fie diferite ca dimensiune și profil.

Întreprinderile cuprinse în eșantion fac parte din următoarele ramuri:

A - extracția și prepararea cărbunelui; extracția petrolului și gazelor naturale; extracția și prepararea minereurilor metalifere; alte activități extractive;

B - alimentară și băuturi; produse din tutun;

C - textilă și produse textile; confecții din textile, blănuri și piele; pielărie și încălțăminte;

D - prelucrarea lemnului; celuloză, hârtie și carton; mobilier;

E - edituri, poligrafie și reproducerea înregistrărilor pe suport;

F - prelucrarea petrolului, cocsificarea cărbunelui și tratarea combustibililor nucleari;

G - chimie și fibre sintetice și artificiale; prelucrarea cauciucului și a maselor plastice;

H - materiale de construcții; industria sticlei, porțelanului și faianței;

I - metalurgie; construcții metalice și produse din metal;

J - mașini și echipamente; echipamente și aparate electrice;

K - mijloace ale tehnicii de calcul și de birou; echipamente, aparate de radio, televiziune și comunicații; aparatură și instrumente medicale, de precizie, optică și ceasornicărie;

L - mijloace de transport;

M - producția, transportul și distribuția de energie electrică și termică, gaze și apă caldă;

N - construcții.

Sondajul efectuat asigură respectarea principiului statistic al confidențialității datelor individuale.

Pentru completarea răspunsurilor la întrebările chestionarului, se cere aprecierea calitativă a tendinței indicatorilor economici, prin marcarea uneia dintre variantele: ascendent, descendent, suficient, insuficient, normal, nemodificat, etc.

Prin prelucrarea datelor, se obține procentajul opiniilor exprimate pentru fiecare dintre variantele de răspuns, iar apoi se calculează soldul acestora, prin diferența dintre totalul opiniilor ce se exprimă pentru "ascendent" ("mai mult decât suficient") și totalul opiniilor care se exprimă pentru "descendent" ("insuficient"). Procentajul răspunsurilor care indică stabilitate sau normalitate în evoluția indicatorilor nu este luat în calculul acestui sold.

Pentru a asigura omogenitatea datelor, eșantionul de întreprinderi se menține pe timp de minimum 12 luni calendaristice.

Pentru agregarea datelor la nivel național se folosesc trei criterii de ponderare, și anume: cifra de afaceri, numărul de personal la data de 31 decembrie a anului anterior și numărul de personal în luna anterioară efectuării sondajului.

N o t ă

*Redactarea buletinului a fost finalizată la data de 19 ianuarie 2005.
Agregarea și prelucrarea informațiilor furnizate de sucursalele Băncii Naționale
a României, redactarea și tehnoredactarea buletinului au fost realizate de
Direcția Studii și Publicații, tel. 021/312.43.75, fax 021/314.97.52.
Reproducerea publicației este interzisă, iar utilizarea datelor în diferite lucrări
este permisă numai cu indicarea sursei.*

internet: <http://www.bnro.ro>